

Meertaligheid en interculturele communicatie

De taal van de zorg

Boek De wereld is een dorp. Vooral de stad vertoont opvallende tekenen van die toenemende globalisering. Er worden vele talen gesproken in de straten van ons land. Die meertaligheid dringt uiteraard ook door in alle geledingen van de zorgsector.

Tekst Harold Polis

Er is niet zoveel onderzoek verricht naar de manier waarop meertaligheid onze samenleving verandert. We weten dus niet veel over het fenomeen, stellen de auteurs van *De klank van de stad. Stedelijke meertaligheid en interculturele communicatie* vast. Ze pleiten er sterk voor om beleid en praktijk nauwer te doen aansluiten bij de meertalige werkelijkheid die niet

De politieke en maatschappelijke implicaties van meertaligheid voor de Vlaamse samenleving zijn aanzienlijk.

meer uit onze steden is weg te denken. Hoogleraar Stef Slembrouck (UGent) beschrijft de situatie in de eerstelijnszorg aan de hand van de taalsituatie in 2 Gentse wijkgezondheidscentra. Die is zonder meer ingewikkeld en veronderstelt een soepel en adequaat gebruik van meerdere talen, afhankelijk van de aanleiding en de plaats van het gesprek. Een van zijn aanbevelingen is om een onderwijstraject uit te bouwen “van een op elkaar afgestemde tweeledige kwalificatie: medisch en meertalig”. De communicatieve vaardigheden van meertalig medisch personeel zijn eenvoudigweg groter.

tolken staat echter niet in verhouding tot de omkadering die ze krijgen.

Meertaligheid is overal en in alle vormen, verwarrend, onverstaabaar, multi-etnisch, extreem particulier of communautaristisch. Onze instellingen, justitie, de welzijnzorg en het onderwijs zijn echter gericht op taalhomogeniteit. Bovendien wordt meertaligheid nog te vaak ervaren als verdacht, een bewijs van onwil om deel uit te maken van onze samenleving. Dit terwijl in de grote Belgische steden een grote groep kinderen thuis geen Nederlands of Frans spreekt – een fenomeen dat we delen met de buurlanden. Geen van de auteurs in de bundel pleit voor een romantische benadering van de meertaligheid, integendeel. Ze wijzen op de noodzaak van adequate beleidsinitiatieven “die op zijn minst rekening houden met deze botsende realiteiten”. Het is nodig “om kritisch te staan tegenover beleidsmakers die suggereren dat het vermijden van deze botsing grotendeels tot de opdracht behoort van wie er de nadelen van ondervindt”.

Het is geen oplossing dat een meertalige samenleving meertaligheid zou ontkennen. De politieke en maatschappelijke implicaties van meertaligheid voor de Vlaamse samenleving zijn aanzienlijk. Sociolinguïst Jürgen Jaspers noteert ze zeer dwingend. Na de succesvolle verdediging van het Nederlands en de culturele identiteit is Vlaanderen toe aan een “meer diepgaande definitie” van zichzelf. Jaspers: “Welke gemeenschap willen Vlamingen creëren, welke politieke en maatschappelijke bakens willen ze uitzetten en hoe kan men ervoor zorgen dat zo veel mogelijk Vlamingen eraan meewerken?” Het is zaak om, ook in de zorgsector, optimaal gebruik te leren maken van een steeds meertaliger samenleving.

Flexibiliteit is ook het kernwoord in de bijdrage van Raïssa De Keyser over sociaal tolken. Zij schreef eerder over dit beroep het boek *Horen, zien en tolken. Werken als tolk in de sociale sector* (2006). De Keyser toont hoe talige communicatieproblemen in de zorg opgelost kunnen worden door een combinatie van eenvoudige ingrepen en professioneel sociaal tolken. Deze vorm van tolken heeft het afgelopen decennium sterk aan belang gewonnen. De grote druk op sociale

- ▶ Jürgen Jaspers (red.), *De klank van de stad. Stedelijke meertaligheid en interculturele communicatie*, Acco, Leuven, 2009, 220 p., €30. ISBN 978 90 3347 504 7
- ▶ *Reacties welkom op www.weliswaar.be/forum*